Tremtinys

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS www. lpkts.lt

Trisdešimt antrieji leidybos metai. Eina nuo 1988 m. spalio 28 d. 2020 m. sausio 31 d. Nr. 4 (1362)

Kunigo A. Keinos atminimas – gyvas mūsų širdyse

Zigmas TAMAKAUSKAS

Prieš septynerius metus sausio 16 dieną Vilniuje į Viešpaties namus iškeliavo daug kam žinomas blaivaus gyvenimo būdo skleidėjas, didelis Lietuvos patriotas ir tikinčiųjų teisių gynėjas kunigas Algimantas Keina. Ta proga mokytojos Ritos Lingvenytės ir Blaivystės sąjūdžio aktyvisto Vytauto Uogelės iniciatyva Vilniaus Šv. Kryžiaus bažnyčioje už jo sielą buvo aukotos šv. Mišios. Jų metu buvo prisimintas ir kunigo dvasinis mokytojas arkivyskupas Julijonas Steponavičius.

Įtakos turėjo J. Steponavičiaus pavyzdys

Kunigas Algimantas Keina savo tikėjimo bei tėvynės meilės pradmenis gavo augdamas daugiavaikėje religingoje ir patriotinę nuostatą turėjusioje Marcelės ir Vytauto Keinų šeimoje. Tėvams ne kartą teko patirti Vilniaus kraštą okupavusių lenkų valdžios skriaudas, polonizavimo priemonių rykščių skaudulius, lietuviško žodžio niekinimą. Algimanto išaugusius jaunystės idealizmo sparnus tvirtino patarnavimas Daugėliškio parapijos bažnyčioje šv. Mišioms ir tuometinio šios bažnyčios kunigo Julijono Steponavičiaus, vėliau tapusiu garbingu Vilniaus arkivyskupu, gyvas sielovadinės veiklos pavyzdys, spinduliavęs tikėjimo ir patriotizmo dvasia.

Ši dvasia gal ir nulėmė jaunojo Algimanto pasirinkimą būti kunigu. Baigęs 1955 metais Ignalinos vidurinę mokyklą, jis tais pačiais metais įstojo į Kauno kunigų seminariją. Nugalėjęs sovietinės valdžios daromas kliūtis, kunigystę pasiekė 1962 metais. Kunigu jį įšventino vyskupas Petras Maželis.

Minėjimo dalyviai su folkloriniu ansambliu „Giedra“

Įšventintas kunigu Algimantas Keina darbavosi Naujosios Vilnios, Reškutėnų, Paringio, Valkininkų, Vilniaus, Kauno, Kavarsko, Uliūnų, Ėriškių parapijose. Ypač šiltai jo kunigavimą prisimena valkininkiečiai. Valkininkų parapijos žmonėms kunigas Algimantas Keina tarnavo 23 metus.

Čia jis ne tik nuoširdžiai bendravo su vietos žmonėmis, gydė jų dvasines žaizdas, bet ir sunkiomis sovietinės okupacijos sąlygomis sugebėjo suremontuoti bei restauruoti miestelio parapijos Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčią, rengė vaikus Pirmajai Komunijai, rūpinosi jų katekizacija.

Tai ne kartą tvirtino ir pats kunigas: „Daug šviesių ir gražių akimirkų per 23 tarnystės metus patyriau Valkininkuose – šiame nuostabiame Dzūkijos kampelyje. Čia sutikau daugybę uolių, giliai tikinčių parapijiečių. Drauge su jais pavyko suremontuoti ir atnaujinti bažnyčią...“

(keliama į 5 psl.)

Dėmesį prikaustė „Miško seserys“

Alfreda PIGAGIENĖ

Sausio 20 dieną Druskininkų savivaldybės viešosios bibliotekos salė buvo pilnutėlė. Minią druskininkiečių ir svečių sukvietė teatro „Labas“ įkūrėjų Neringos Varnelytės ir Vitalijos Mockevičiūtės premjera „Miško seserys“. Su aktorėmis atvyko partizaninių dainų atlikėjai, folkloro muzikantai Darius Mockevičius ir Paulius Kovalenko.

Spektaklio „Miško seserys“ atlikėjai *Autorės nuotr.*

Spektaklis mus nukelė į Dzūkiją, į 1944–1953 partizaninio karo metus. Savo gimtąją kalbą, žemę, artimuosius išėjo ginti ištisos šeimos. Tų šiurpių įvykių liudininkės moterys ir pasakojo apie neužmirštamus pasipriešinimo kovų įvykius. Parodo, kokios stiprios, žiauriai kankinamos, bet ištvermingos buvo jaunos moterys ar merginos. Jos nepalūžo, įvairiais būdais kovojo su okupantais, kurie sulaužė tūkstančių žmonių gyvenimus, išskyrė mylimuosius, atėmė iš jų neįgyvendintas svajones ir jų gyvybes.

Moterų istorijas perteikia Druskininkuose gimusi, vidurinę mokyklą baigusi aktorė Neringa Varnelytė ir iš Nedzingės (Varėnos rajonas) kilusi aktorė Vitalija Mockevičiūtė. Abi dzūkaitės, todėl ir vaidino dzūkų tarme.

(keliama į 5 psl.)

Kas kitas, jei ne mes... Kada, jei ne šiandien!

Dokumentinis filmas „Partizanas“ pasakoja unikalią Prisikėlimo apygardos vado Juozo Paliūno-Ryto kovų istoriją. Nuvargintas okupacijos jis aukoja asmeninį gyvenimą, palieka šeimą ir pasitraukia į mišką lemtingam mūšiui už Lietuvos laisvę. Geriausiu draugu jis renkasi šautuvą, kurį švelniai vadina „mašinka“.

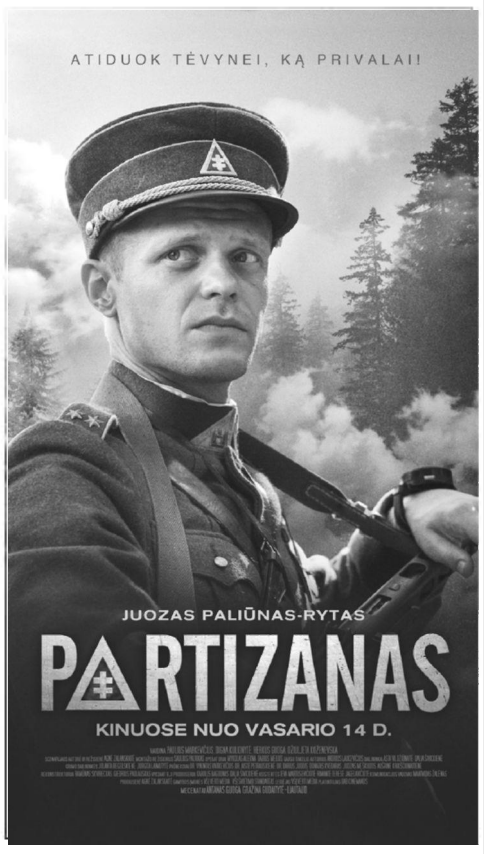

Besąlygiškas paklusnumas vadui, noras mokytis, drąsa ir kantrybė iš paprasto kaimo ūkininko suformuoja vieną aktyviausių pasipriešinimo kovų vadų, kuris iki paskutinės gyvenimo akimirkos tikėjo laisva Lietuva, ir tarsi testamentą mums užrašė: „Atiduok Tėvynei, ką privalai“.

Filme autentiškų J. Paliūno-Ryto atsiminimų ištraukos, kurias jo paties žodžiais skaito aktorius Paulius Markevičius, persipina su J.Paliūno-Ryto anūkės, jo bendražygių ir kovos draugų bei istorikų pasakojamais. To laikmečio atmosferą įtaigiai kuria labai įspūdingos rekonstrukcinės scenos.

Filmo premjera – jau vasario 14 d. visuose Lietuvos kino teatruose.

Rusijos prezidentas Putinas maskuojasi

Naujų laikų istorija byloja, kad daugelis diktatorių nėra ilgaamžiai tiek viešpatavimo laiku, tiek žmogaus amžiumi. Bene visų jų valdymas pasižymi piliečių nuskurdinimu, korupcija, karų sukurstymu. 21 amžiuje tokia „veikla“ pagarsėjo Rusijos prezidentas V. Putinas. Jo vadovavimas valstybei atitinka visus tris išvardytus kriterijus.

Dr. Povilas Jakučionis

Pasitraukti iš valdžios joje pasiliekant

Tarp kitų diktatorių pažymėtinas kruvinasis Šiaurės Korėjos vadovas Kim Ir Senas. Jo valdymas panašus į J. Stalino. Artimiausių savo pavaldinių žudynės, nuolatinis liaudies skurdas ir badavimas. Ir visa tai dėl nepasotinamo siekio pasaulinės garbės ir karinės galios. Kitas būtų Irano dvasinis ir politinis vadovas ajatola Ali Khimenejas. Nuo jo troškimo viešpatauti visame Artimųjų Rytų regione kenčia čia nuo amžių gyvenančios tautos ir pati Irano tauta. Dėl to jam reikalingas atominis ginklas, balistinės raketos ir mirti už jo idėjas pasirengusi milijoninė kariuomenė. Vakarai nenori su tuo susitaikyti.

Kaip matome, šiuos diktatorius kamuoja noras sunaikinti kaimynines valstybes. Vienas kėsinasi į Pietų Korėją ir Japoniją, o kitas nori išvaryti amerikiečių karius iš Irako ir sunaikinti Saudo Arabiją. Labiausiai išsivysčiusias ir pažangias šio regiono šalis. Nuo jų neatsilieka ir Turkijos Respublikos prezidentas Erdoganas. Jis savo šalyje fiziškai naikina opoziciją, kurdus ir siekia daryti įtaką kitų šalių politikai – Libane, Tunise, Libijoje. Kur reikia, jis pasiunčia savo kariuomenę. Jo svajonė – Osmanų imperijos žemių kontūrai, panašiai, kaip Putino – SSRS žemėlapis.

Bet grįžkime prie prieš porą savaičių Putino paskelbtų Rusijos valdymo „demokratizavimo“ idėjų, kurias galima suprasti kaip dalinį pasitraukimą iš absoliučios valdžios, joje dar ilgam pasiliekant. Sausio 15 dieną V. Putinas ir D. Medvedevas kartu pasirodė per Rusijos televiziją ir pranešė, kad atsistatydina Rusijos vyriausybė. Kadangi valstybė negali likti be vyriausybės, tai ši tęs savo darbą kol bus suformuota nauja vyriausybė. Daug kam tai buvo didelė naujiena, gal didžiausia po SSRS sugriuvimo. Nors kai kurie Rusijos politologai sako, kad tokios kalbos neoficialiai sklandė jau nuo vasaros. Juk per savaitę nesugalvosi visos didelės valstybės svarbiausių valdymo organų darbo ir įgaliojimų žymių pakeitimų. Buvęs premjeras D. Medvedevas skiriamas Saugumo Tarybos sekretoriumi. Pirmasis jo uždavinys vadovauti „Vieningosios Rusijos“ partijos pasirengimui naujos Dūmos rinkimams, nes šios sudėtimi Putinas nepasitiki. Vertingiausia V. Putinui D. Medvedevo savybė – jo lojalumas. Tad ir skiriamas jis į pareigas tos institucijos, kuriai vadovaus pats Putinas. Vėl jiedu dirbs kartu.

Rusijos politologai mano, kad naujoje vyriausybėje bus pakeistas „taupymo“ ir „išlaidų“ šalininkų santykis. Pagal naują Konstituciją išaugs premjero ir ministrų galios. V. Putinas turės daugiau galių po 2024 metų, kai jis baigs ketvirtąją savo prezidento kadenciją. Dėl konstitucijos pataisų jis siūlo rengti referendumą ar plebiscitą. Dabar į premjero pareigas V. Putinas siūlo skirti Federacinės mokesčių tarnybos vadovą Michailą Mišustiną. Tačiau opozicija abejoja jo sąžiningumu ir klausia, iš kur jis staiga gavo 9 milijonus eurų nekilnojamam turtui Maskvoje įsigyti? Tuo tarpu Dūma pasiskubino jo kandidatūrą jau patvirtinti. Mišustino žmona yra „sėkminga“ verslininkė, kas metai „uždirbanti“ po milijoną eurų, tai ji ir nupirkusi tuos puikius rūmus netoli Maskvos centro. Vargu ar patiks Rusijos žmonėms tokia pasakaitė.

Kremlius nesikeičia

Rusijoje vis smunkant pragyvenimo lygiui ir augant liaudies nepasitenkinimui, V. Putino reitingai smarkiai krito. Dėl to jis pateikė kelis socialinius pasiūlymus, kaip paramą auginančioms vaikus šeimoms ir kitokias socialines reformas. Tik pinigų toms reformoms nėra. Teks sumažinti gynybos biudžetą. Ir tai gerai; sumažės jo globalinės ambicijos. (Ar tik nesikartoja SSRS žlugimo priežastys?) Tik nepanašu, jog nuspręsta eiti demokratijos keliu. O gaila. Aišku tik viena, Putinas ruošiasi išlaikyti valdžią savo rankose ir po to, kai jis nebebus prezidentu. Būsimo jo prezidento galios taip pat sumažintos. Putinas taps Saugumo Tarybos pirmininku ir turės lemiamą žodį gynybos ir užsienio politikoje, o jo pavaduotoju bus ištikimasis D. Medvedevas. (Kuo ne naujas KGB?)

Tikroji V. Putino pranešimo esmė parodyti kryptį, kuria Rusija eis po 2024 metų, kai jis baigs savo prezidentavimo ketvirtą kadenciją. Jis nelieka penktai kadencijai ir jam neruošiamas įpėdinis, kaip kad buvo spėliojama, o ruošiamasi performuoti visą valdžios sistemą. Tačiau Kremliaus valdžios sistemos principai iš esmės išlieka tie patys. Tik žadama daugiau galių suteikti Dūmai (ji tvirtins Federacijos tarybą – svarbiausią valstybės instituciją), ribojamos prezidento galios. Kremlius iš esmės nesikeičia, tik perrikiuojamos struktūros. Lieka ta pati mafijinė-klaninė struktūra. Bus daugiau galios centrų. V. Putinas pasiliks sau sprendžiamąjį vaidmenį. Konstitucija keičiama jau dabar, nes norima išbandyti, kaip veiks nauja sistema.

Neaiškus Valstybės Tarybos, kuriai vadovaus V. Putinas, vaidmuo. Ji panašėja į SSRS kompartijos CK. Vyks valdžios decentralizacija visoje Rusijoje. Stipresnes galias turės gubernatoriai. Tokiais pakeitimais Putinas nori pamaloninti žmones, kurie yra nuskurdinti, nusivylę ir trokšta permainų. Jis viliasi ir Vakarų teigiamos reakcijos. Atseit Rusija jau demokratėja. Kita vertus E. Makronas dar vasarą Rusiją vadino normalia Europos valstybe, o A. Merkel prieš pat šį Putino pareiškimą važiavo į Maskvą pas V. Putiną. Ko? Neskelbiama. Gal paslaptis buvo šio Putino pareiškimo esmė? Gal nebuvo ko girti, o peikti ji nenorėjo. Vakarų moralė tokia: jiems Ukrainos ir Sakartvelo apiplėšimas yra „normalios“ Europos valstybės požymis. JAV Gynybos ekspertas Janas Brzezinskis (Zbignevo Brzezinskio sūnus) pabrėžė, kad sankcijos Rusijai turi būti taikomos ir toliau. Toliau viskas bus kaip buvę, tik plevėsuos maskuojanti demokratijos marška.

Rusijos opoziciją šis Putino pareiškimas užklupo netikėtai. Ji apstulbinta. Nesupranta Putino vidinės logikos. Kodėl taip beprotiškai skubama? Būtinai nori pasidaryti lyderiu iki gyvos galvos? Niekas neaišku. Visiškai. Opozicija nori vasario 29 dieną surengti masinį mitingą ir pareikšti nepritarimą Putino reformoms. Tik gali būti jau per vėlu. Nauji įstatymai jau gali būti priimti.

Parengė dr. Povilas JAKUČIONIS

Istorijos paskaita su komentarais

Prof. Vytautas LANDSBERGIS

Mokytojui geriau neprieštarauti, nes gausi blogą pažymį. Vien dėl elgesio, ne žinių. O ar mokytojas gali gauti blogą pažymį? Gali, jei mokiniai nutars, kad anas kažkuo trenktas ir nevertas pagarbos.

Tokių minčių kyla išklausius garsiąją istorijos paskaitą *ex catedra cremlina*. Joje girdėjom svarbių naujovių. O yra ir senų dalykų. Pavyzdžiui, kad kapitalizmo pasaulis – grėsminga viso pasaulio darbo žmonių Tėvynės apsuptis – buvo nepataisomai blogas, kupinas klaidų ir nusikaltimų, nusipelnęs pražūties; užtat raudonojo socializmo pasaulis su visais terorais ir holodomorais spindėjo tyras kaip kūdikio ašara. Jis niekad nieko nepuolė, tik visus vadavo. (Rudąjį socializmą kol kas paliekam nuošaly.)

Melagiai sako, kad SSRS su Vokietija susitarė inicijuoti Antrąjį pasaulinį karą prieš Suomiją, Estiją, Latviją, Lietuvą ir Lenkiją, pradėdami nuo Lenkijos. Tai netiesa, nes „Pravda“ nustatė, kad britai su prancūzais puolė savo varžovę Vokietiją, kuriai SSRS sąžiningai stengėsi padėti pagal judviejų Draugystės sutartį.

Deja, buržuazinė Tautų Sąjunga išmetė SSRS iš savo narių už agresiją prieš Suomiją, o Vokietija pati apleido šią organizaciją dar 1933 metais, nuėjo į tyrus. Netrukus agresorius Hitleris užpuolė teisingąjį draugą Staliną, nors pasirašant sutartį dėl tautų dalybų būtent Stalinas džiūgavo: „Nadul Gitlera!“ Net Lietuva pasirašė sutartį su Hitleriu, – dėsto iš Kremliaus, – atiduodama savo vienintelį uostą Klaipėdą.

Austrija atidavė visą save, tik be reikalo po karo Vokietija buvo laikoma dėl to kalta. Kalta Austrija, kaip ir Lietuva dėl Klaipėdos. Ir Čekoslovakija buvo kalta, nes neįsileido visus vaduojančios ir broliškai priglaudžiančios Raudonosios Armijos.

Gaila, kad SSRS nepriglaudė Hitlerio pasiūlytų dviejų milijonų Vokietijos ir Austrijos žydų. Juos priglaudė Aušvicas, ne Birobidžanas. O didelį karą pradėjo, matote, nenuolaidžioji Lenkija, Versalio padaras, prieš tai atsiriekusi gabalėlį kitų parduotos Čekoslovakijos. Štai kokie visi nenaudėliai, tad kas beliko tautų tėvui Stalinui? Tik pulti „trečiąją šalį“ Lenkiją (pagal sutartį su Hitleriu), tiesa, išlaikius kompozicijoje ir nedidelę luft-pauzę. Po pergalės prieš Lenkiją surengė bendrą paradą Breste iškart 1939 metų rugsėjo 22 dieną.

Maskvos 1939 metų rugpjūčio 23 dienos sutartis prieš Lenkiją ir kitas aukas šiandien teikiama kaip mikli sovietų diplomatijos sėkmė. Tik štai Stalino pasmerkimas už tą gudrų ir klastingą pasaulinio nusikaltėlio veiksmą – vis dar neatšauktas nuo pat SSRS liaudies deputatų suvažiavimo 1989 metų gruodžio 24 dieną nutarimo. Kai atšauks, stos atvirai į vieną gretą su draugu Hitleriu.

Štai sovietijos kankinystės ir aukojimosi istorija pagal kartotinį ir papildomą Kremliaus naratyvą. Karo metu buvo visokių negražių dalykų, net nusikaltimų žmoniškumui, negailestingų išdavysčių, bet tik ne iš sovietų pusės. Katynė ligi šiol neaiški, gal tie priešai lenkai, tapę karo belaisviais, patys nusišovė. To neaiškumo nepašalina nė Stalino ir Berijos parašai, kad lenkai, karo belaisviai, kalti ir likviduotini už antisovietinę propagandą. Raudonarmiečiai įkūnijo vien žmoniškumą ypač milijonų išvaduotų vokiečių moterų atžvilgiu. Net sovietų generolai ragino savitai humaniškai keršyti vokiečių moterims nuo 8 iki 80 metų amžiaus.

Karas – baisus dalykas, apsivalyti nelengva, tad teisinga, kaip Rusijos vadovai nūnai ragina, papasakoti viską. Tik tarptautinės teisės nereikėtų išmesti į senienų sandėliuką.

Įvykiai, komentarai

Nemokamų pietų nebūna!

Gintaras MARKEVIČIUS

Jau kuris laikas stebime keistą Prezidentūros ir R. Karbauskio vadovaujamų „valstiečių-žaliųjų“ valdančiosios daugumos dviková dėl susisiekimo ministro Jaroslavo Narkevičiaus likimo jo užimame poste. Prezidentūrai prieš porą mėnesių pranešus apie Prezidento Gitano Nausėdos nepasitikėjimą šiuo ministru (dėl saviškių įdarbinimo ministerijos įstaigose, dėl naudojimosi tarnybine padėtimi ir taip toliau), valdančiajai daugumai, atrodytų, beliko formalumas – pakeisti ministrą. Kur tau!

Pasipylė kaltinimai buvusiajam ministrui R. Masiuliui, kuris atseit dirbo blogai, o štai Narkevičius – labai gerai, o Prezidentūrai buvo mestas net kaltinimas dėl tautinės diskriminacijos (nors niekas apie ministro tautybę nekalbėjo)! O ką jau sakyti apie melą, kuriuo išsukinėtas „keliukų asfaltavimo“ reikalas...

To dar nebuvo mūsų atkurtos nepriklausomos Lietuvos istorijoje – paprastai Seimui pareiškus nepasitikėjimą ministru ir už tai nubalsavus, ministrui tenka trauktis; lygiai tas pats įvyksta ir Prezidentui pareiškus nepasitikėjimą ministru. Deja, R. Karbauskio „valstiečiams-žaliesiems“ negalioja tokios normos – šiais laikais pasidarė madinga nepaisyti taisyklių, skirtų konsoliduoti visuomenę, siekiančią teisingumo.

Paskutinis kaltinimas ministrui J. Narkevičiui susijęs su, atrodytų, nerimtu dalyku – kotletu, anot premjero Sauliaus Skvernelio. Bet, pasirodo, tas kotletas nėra jau toks paprastas ir nerimtas. Vyriausioji tarnybinės etikos komisija nusprendė, kad, priėmęs maitinimo paslaugų apmokėjimą iš Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos ir Lietuvos automobilių kelių direkcijos (LAKD), susisiekimo ministras Jaroslavas Narkevičius pažeidė įstatymą. Paprasta kalba kalbant, ministras buvo vaišinamas nemokamais pietumis tų įstaigų, kurios gali turėti naudos iš palankių ministro sprendimų.

Kaip čia neprisiminti tų laikų, kai visokiausių verslą kontroliuojančių įstaigų inspektoriai kažkodėl mėgo „tikrinti“ maitinimo paslaugas teikiančias įmones lyg tyčia pietų metu? Žinoma, geriausias būdas inspektorius įtikinti savo veiklos kokybe ir teisėtumu buvo nemokamai juos pamaitinti, tai yra savo sąskaita. Tai štai analogiška situacija įvyko ir su ministru J. Narkevičiumi, nežinojusiu, kad nemokamų pietų nebūna!

Tačiau VTEK pateikta išvada, kad ministras J. Narkevičius pažeidė įstatymą, R. Karbauskiui, nei jo premjerui S. Skverneliui įspūdžio nepadarė – ministro atstatydinti jie neketina. Negana to, premjeras S. Skvernelis išsidavė, kad ir jis nemato problemos „nemokamuose“ pietuose: „Iki šiol tokios praktikos nebuvo, kad pietūs, maistas, kava būtų vertinama kaip dovana“. Pasak premjero, „Ironija tai, kad tokia praktika 30 metų buvo, ji taikoma buvo ir aš tą patį galiu pasakyti, kad dabar nuvykęs į bet kurią ministeriją negaliu gerti nei puodelio kavos, nei suvalgyti sumuštinio ar torto gabaliuko, o ministrus vaišinti galiu“.

Ką gi, mentaliteto iš žmogaus neatimsi! Ypač, kai jam nežinomas senas posakis, kad „nemokamų pietų nebūna“. O kol kas liekame laukti kartu su Prezidentu, jau porą mėnesių laukiančiu, kad R. Karbauskis su S. Skverneliu susipras pakeisti susikompromitavusį ministrą J. Narkevičių.

„Tėvynės labui“ netapo „valstiečių-žaliųjų labui“

Savo paskyroje socialiniame tinkle „Facebook“ Ministras pirmininkas Saulius Skvernelis pirmadienį parašė: „Valstybinis patentų biuras pranešė atsisakantis registruoti pavadinimą „Tėvynės labui“ kaip didelę simbolinę vertę turintį žymenį. Džiaugiuosi ir sveikinu tokį sprendimą. Jis pagaliau baigs diskusijas apie tai, ar ši frazė gali tapti kokio nors politinio judėjimo pavadinimu. Ne, negali ir niekada netaps. Puiku. Toks ir buvo šio ženklo registracijos tikslas.“

Atrodytų, kažkas norėjo pasisavinti karių, pareigūnų ir šaulių naudojamą iškilmingą šūkį, tačiau tam kelią užkirto Ministras pirmininkas S. Skvernelis, ėmęsis iniciatyvos. Numanant, kad Ministras pirmininkas nelabai turi laisvo laiko, kurį galėtų praleisti šmirinėdamas po „Facebook“, todėl jo paskyra šiame socialiniame tinkle rūpinasi jo patarėjai ar padėjėjai.

Visgi atsakomybė už paskelbtą turinį tenka paskyros savininkui, kuris – o didysis paradokse! – ir buvo iniciatyvos užregistruoti šūkį „Tėvynės labui“ autorius: pernai gruodžio pradžioje buvo pranešta, kad S. Skvernelio advokatas pateikė prašymą registruoti prekės ženklą „Tėvynės labui“ politinių susirinkimų rengimui.

Būtų panašu į pokštą (iš serijos, anot Rūtos Miliūtės, „Ir nenoriu aš tų vynuogių, nes jos rūgščios!“), bet darosi nejuokinga, kai žinai, kokiu absurdu alsuoja šis atsitikimas, labiausiai atitinkantis posakį „pats muša, pats rėkia“.

Taigi kyla klausimas – kas ir kur sugalvojo pasisavinti kariams, pareigūnams ir šauliams priklausantį šūkį savo politiniams tikslams? Kadangi gruodžiui įpusėjus ir kilus visuomenės pasipiktinimui premjeras pripažino, jog jo aplinkos žmonės turėjo informacijos, kad tam tikri asmenys siekė netinkamai pasinaudoti šiuo pavadinimu, norėtųsi išgirsti ir atsakymą – kas tie žmonės?

Atsakymo reikia ne smalsumui patenkinti, bet kad būtų išvengta spekuliacijų ir kaltinimų ateityje, pavyzdžiui, „kalti konservatoriai“. Juo labiau kad šis šūkis buvo naudojamas ir Prezidento rinkimų kampanijos metu – jį naudojo... S. Skvernelis.

Prezidentas ir pirmoji ponia pagerbė Holokausto aukas Lenkijoje

LR Prezidentas Gitanas Nausėda ir pirmoji ponia Diana Nausėdienė lankėsi Lenkijoje, Osvencimo mieste, kur vyko Tarptautinės Holokausto dienos ir 75-ųjų Aušvico-Birkenau mirties stovyklos išvadavimo metinių minėjimas. Ceremonijoje, surengtoje valstybių ir tarptautinių organizacijų lyderiams, aukų atminimui lenkėsi 50-ies pasaulio valstybių vadovai, karališkųjų šeimų nariai, vyriausybių atstovai, ambasadoriai.

„Atvykau į Lenkiją, Osvencimą, išreikšti nuoširdžios pagarbos milijonams žydų, kurie neteko savo gyvybių per Holokaustą Antrojo pasaulinio karo metais. Lenkiuosi ir daugiau nei dviejų šimtų tūkstančių mūsų tautos aukų atminimui. Tai viso pasaulio ir Lietuvos tragedija. Negalime prikelti nekaltų aukų, negalime sumažinti jų artimųjų patirto skausmo. Tegalime išlaikyti tų žmonių atminimą, ieškoti istorinės teisybės“, – sakė Prezidentas.

Šalies vadovas pridūrė, kad nacistinės Vokietijos ir Sovietų sąjungos vykdyta šalių okupacija Antrojo pasaulinio karo metais sukėlė pražūtingų padarinių: suardė valstybes, visuomenines struktūras, supriešino bendruomenes, sužadino jų kerštą, neapykantą ir agresiją vienoms prieš kitas. „Neleiskime tam pasikartoti ir atpažinkime kurstančias jėgas“, – teigė Lietuvos vadovas.

Ceremonijoje skaudžiomis istorijomis dalijosi Holokaustą išgyvenusieji ir jų artimieji, „Atminimo kolonų“ fondo atstovas, Aušvico-Birkenau valstybinio muziejaus direktorius. Pasaulio lyderiai pagerbė aukų atminimą malda ir išreiškė pagarbą prie atminimo paminklo.

Nacistinės Vokietijos okupuotoje Lenkijos teritorijoje įkurtas Aušvicas buvo didžiausia koncentracijos ir naikinimo stovykla. 1940–1945 metais čia buvo nužudyta apie 1,5 milijono įvairių tautybių žmonių. Likę gyvi Aušvico koncentracijos stovyklos kaliniai buvo išlaisvinti 1945 metų sausio 27 dieną.

Kariuomenei perkami nauji kariniai sunkvežimiai AROCS

Toliau modernizuojant ir atnaujinant Lietuvos kariuomenės pajėgumus, Gynybos resursų agentūra prie Krašto apsaugos ministerijos sausio 20 dieną pasirašė sutartį su Vokietijos gamintojo „Daimler AG“ įgaliotu atstovu Lietuvoje UAB „Silberauto“ dėl AROCS specialiosios paskirties sunkvežimių platformoms ir konteineriams vežti įsigijimo. Atvirame konkurse dalyvavo keturi automobilių gamintojai. Per ketverius metus planuojama nupirkti 25 tokius sunkvežimius. Bendra sutarties vertė – apie 10 milijonų eurų su PVM. Į kainą įeina ne tik specialiai karinėms reikmėms pritaikyti sunkvežimiai su hidrauline krovos sistema, krovinių pakrovimo-transportavimo platforma, konteinerių krovos sistema, tačiau ir logistinis paketas su specialiųjų įrankių komplektais, kompiuterinės diagnostikos su programine įranga komplektais ir kita.

Sunkvežimiai, pritaikyti uždėti papildomą šarvuotą apsaugą nuo minų ir balistinių grėsmių, transportuos savaeigės PzH 2000 haubicos amuniciją, konteinerius, transporto priemones, įrangą ir kitas karines atsargas. Taktinės paskirties iki 16 tonų krovinio galintys gabenti sunkvežimiai bus skirti Lietuvos kariuomenės Sausumos pajėgoms bei kitiems padaliniams.

Be to, siekiant papildyti ir atnaujinti Lietuvos kariuomenės autoparką, Lietuvos kariuomenei perkami ir Vokietijos gamintojo „Daimler AG“ vilkikai ZETROS 3643 su priekabomis – pirmieji keturi jau perduoti kariuomenei praėjusių metų pabaigoje, dar keturis planuojama perduoti šiais metais. Taip pat Lietuvos kariuomenė yra aprūpinama taktinės paskirties penkių tonų sunkvežimiais „Daimler AG“ UNIMOG U5000, didžioji dalis iš perkamų 340 vienetų sunkvežimių jau perduoti Lietuvos kariuomenei. Taip pat dvišaliu pagrindu iš Nyderlandų kariuomenės jau pagal pasirašytas ir dar planuojamą naują sutartį bus įsigyta įvairios paskirties visureigių, vilkikų ir sunkvežimių, tralų, priekabų ir kitų transporto priemonių.

2014 metais įvykus esminiam lūžiui KAS finansavimo srityje, augimas leido pradėti esminius kariuomenės stiprinimo žingsnius, pereinant prie naujos gynybos koncepcijos, kuri leistų turėti kariuomenę, pajėgią kuo greičiau reaguoti krizės ar karo atveju. Esant reikšmingam ir nuosekliam gynybos finansavimui, Lietuvos kariuomenėje šiuo metu intensyviai modernizuojama, atnaujinama infrastruktūra ir ginkluotė, siekiant stiprinti kariuomenės kovinę galią. Toliau vykdomi svarbiausi modernizacijos projektai: pėstininkų kovos mašinų „Vilkas“/(„Boxer“), savaeigių haubicų PzH 2000 įdiegimas, oro gynybos stiprinimas (vidutinio nuotolio oro gynybos erdvės gynybos sistemų NASAMS), sraigtasparnių Black Hawk įsigijimas, reikšmingas logistinio, individualaus karių aprūpinimo pagerinimas ir esamų pajėgumų atstatymas (sunkvežimių UMIMOG, šarvuotųjų visureigių JLTV, kiti įsigijimai).

KAM informacija

Susirinkome ir pasidžiaugti, ir pakalbėti apie darbus

Zigmas TAMAKAUSKAS

Per Trijų Karalių šventę, artėjant Laisvės gynėjų dienai, jau 24-ąjį kartą Kauno deputatų klubo nariai rinkosi į miesto Rotušės salę ne tik paminėti kūdikėliui Jėzui atneštas Karalių simbolines dovanas, bet ir pasidžiaugti savo dvasine artuma, naujų darbų perspektyva, nušviesta Naujųjų metų dieną iškeltos Gedimino pilies bokšte mūsų Vėliavos skleidžiamais būsimo kūrybinio darbo spinduliais, stiprinančiais ir garsinančiais Lietuvos žemę.

Kauno Aleksoto bendruomenės ansamblis *Aldonos Grigaitienės nuotr.*

Kauno deputatų klubą sudaro įvairių kadencijų buvę ir esami miesto savivaldybės tarybos nariai. Klubui nuo pat įsikūrimo dienos šauniai vadovauja jo prezidentas Kęstutis Ignatavičius, buvęs Kauno savivaldybės pirmosios kadencijos tarybos narys. Jam gražiai talkina klubo iždininkė Aurelija Guobužienė, europarlamentaro Liudo Mažylio padėjėjas, taip pat pirmosios kadencijos tarybos narys Raimondas Gaidys, Zenonas Šalna ir kiti.

Visada savo gražiomis idėjomis ir aktyvumu pasižymi buvęs pirmasis Kauno tarybos pirmininkas Gintaras Pukas, buvęs miesto meras Arimantas Račkauskas, buvę savivaldybės tarybos nariai Ramūnas Navickas, Birutė Statkevičienė, Liudas Mažylis, Vincė Vaidevutė Margevičienė, Nijolė Ragauskienė, Mindaugas Grigelis, Aleksandras Targamadzė, Adolfas Antanas Balutis, Boleslovas Paškevičius, Ramūnas Noreika, Ina Bedarfienė, Liudvika Naginevičienė ir kiti.

Malonu, kad į šio klubo narių sąrašą įeina ir Lietuvos šaulių sąjungos nariai – buvęs miesto vicemeras Algimantas Kurlavičius, buvę deputatai Zenonas Šalna, Valdemaras Gembeckas, Audris Kopustinskas ir kiti.

Tradiciškai sugiedojome klubo himną – Maironio giesmės „Užtrauksme naują giesmę“ ištrauką. Klubo prezidentas K. Ignatavičius skaitydamas pranešimą apgailestavo, kad ši mūsų sueiga jau yra paskutinė gražioje Rotušės salėje – ji bus uždaroma dvejiems metams: vyks viso pastato restauraciniai darbai.

Daug klausimų sulaukė kalbėjęs klubo narys europarlamentaras Liudas Mažylis. Įvairiomis temomis kalbėjo klubo nariai: A. Račkauskas, Z. Šalna, B. Statkevičienė ir G. Budnikas. Prisiminėme klubo narių buvusį neeilinį susirinkimą Jadagoniuose pas vaišingą šios sodybos šeimininkę Iną Bedarfienę, jos parengtą skanaus „kugelio“ pokylį ir pažintinio pobūdžio kelionę „Kudirkos keliais“, ne vienam praplėtusį geresnio savo krašto istorijos pažinimo akiratį.

Vincė Vaidevutė Margevičienė paskaitė poezijos posmų. Daug plojimų susilaukė kalėdinių atostogų proga pas senelius atvykusi iš Italijos klubo nario Audrio Kopustinsko vaikaitė, septintos klasės mokinė Linutė, raiškia lietuvių kalba paskaičiusi savo kūrybos eilėraštį „Lietuvai“.

Plojimais sutikome į salę oriais žingsniais įžygiavusius tikrais karališkais drabužiais pasidabinusius „Tris Karalius“ – Kasparą, Merkelį ir Baltazarą, dalijančius rieškutėmis „auksą“, „smilkalus“ ir „mirą“ bei juos lydintį Aleksoto bendruomenės ansamblį su dainomis ir kita menine programa.

Sueigos pabaigoje iškilmingai grąžinome Šv. Mikalojaus skulptūrėlę į jos tikrąją buveinę – Šv. Mikalojaus (Benediktinių) bažnyčią.

Visi sutarėme aktyviai dalyvauti Laisvės gynėjų dienos minėjimuose.

Klubo prezidentas Kęstutis Ignatavičius su grupe klubo narių
Aldonos Grigaitienės nuotr.

Sveikiname

Gerbiamą **Antaną SUDAVIČIŲ**, ilgametį LPKTS Pasvalio filialo pirmininką, prasmingo jubiliejaus proga sveikina –

LPKTS Pasvalio filialo nariai

***

Sveikiname gražaus jubiliejaus sulaukusius šiuos narius:
Joną JONYTĮ – 90-ojo,
Jadvygą ŠVEDIENĘ – 85-ojo,
Oną SVIRSKIENĘ, Danutę ŠVEDIENĘ,
Aldoną ŽILINSKIENĘ – 80-ojo,
Dalę Ireną TAŠAITIENĘ, Stasį DUDUTĮ – 75-ojo,
Angelę KLEPONIENĘ – 70-ojo.

Dėkojame už aktyvią veiklą, linkime stiprios sveikatos, neblėstančios energijos ir Dievo palaimos.

LPKTS Varėnos filialas

***

Sveikiname sausio mėnesį gimusius ir šventusius garbingą jubiliejų:
Vincentą JUREVIČIŪTĘ-NARBUTIENĘ – 80-ąjį,
Nastę NARBUTYTĘ-ZIZIENĘ ir **Antaną GARUOLĮ – 75-ąjį,**
Petrą DEVIŽĮ, Galiną JANČIAUSKIENĘ ir Antaną BARONĄ – 65-ąjį,
Antaną DAŠČIORĄ – 60-ąjį.

Linkime stiprios sveikatos, neblėstančios energijos, nuoširdžių artimųjų šypsenų ir Aukščiausiojo palaimos.

LPKTS Rokiškio filialas

Skelbimai

Vasario 3 d. (pirmadienį) 16 val. LPKTS Kauno filialas kviečia į Jono Lukšės Kauno Naujamiesčio istorijos, meno kūrinių, architektūros ir kultūros paveldo vertybių piešinių parodos atidarymą ir edukacinį renginį „Sportuoja vaikai, sportuoja šeimos, sportuoja visa bendruomenė“, kuriame sužinosime, kaip išsaugoti gerą sveikatą. Renginys vyks LPKTS buveinės salėje (Laisvės al. 39, II a.).

Kviečiame gausiai dalyvauti.

Vasario 22 d. (šeštadienį) 14 val. Vilniaus įgulos karininkų ramovėje (Pamėnkalnio g. 13, 2-ojo aukšto 3-ioje salėje) įvyks LPKTS Vilniaus skyriaus ataskaitinis rinkiminis susirinkimas. Registracijos pradžia – 13.30 val. Teirautis tel. (8 5) 247 1679; 8 613 83 047; el. p. petras.gva@gmail.com.

Maloniai kviečiame dalyvauti. Skyriaus taryba.

Neužmirštuolių dirbtuvės

Eglė KONDROTAITĖ
Trakų viešosios bibliotekos vyr. bibliotekininkė

Neužmirštuolė – penkių žiedlapių žydra gėlė, reiškianti tikėjimą, kad mes niekada neužmiršime to, kas nutiko Sausio 13-ąją – Laisvės gynėjų dieną. Daugelis šią dieną įsisega neužmirštuolės simbolį į paltą, megztinį ar suknelę.

Trakų viešosios bibliotekos Vaikų literatūros skyrius minėjo Sausio 13-ąją kviesdamas sudalyvauti akcijoje „Neužmirštuolių dirbtuvės“, kurios metu pasitelkėme šviečiančius molbertus. Išjungus šviesas ir įjungus molbertus, biblioteka nušvito įvairiomis spalvotis. Susirinkę dalyviai – Trakų Vytauto Didžiojo gimnazijos 6, 7, 8 ir I, II jungtinių specialiųjų lavinamųjų klasių bei Trakų pradinės mokyklos neįgaliųjų vaikų socialinės globos skyriaus ugdytiniai ir bibliotekos lankytojai – ant šviečiančių molbertų piešė neužmirštuoles. Vieni piešė pavienius žiedus, kiti – pievą, debesis.

Neužmirštuolės, simbolizuojančios, kad viskas dar gyva mūsų atmintyje, sužibo vaikų piešiniuose.

Kunigo A. Keinos atminimas – gyvas mūsų širdyse

(atkelta iš 1 psl.)

Pažintis su kunigu

Būdamas Valkininkuose Algimantas Keina trejus metus dalyvavo Tikinčiųjų teisėms ginti katalikų komiteto veikloje. Teikė medžiagą legendinei „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikai“, slapta ją platino. Jis dažnai per pamokslus primindavo: „Kiekvienas kunigas turi tvirtai stovėti ant dviejų pagrindinių polių – Dievo ir Tėvynės“. Dėl to sovietinio saugumo buvo persekiotas, ne kartą jo namuose buvo daromos kratos.

Tarnaudamas savo parapijiečiams Valkininkuose, sulaukė ir Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio. Kaip ištikimą Bažnyčios ir savo tėvynės sūnų, Vilniaus arkivyskupas J. Steponavičius kunigą A. Keiną pasikvietė tarnystei į Vilnių. Jis buvo paskirtas vadovauti Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčios parapijai.

Mirus arkivyskupui J. Steponavičiui, dėl kilusių intrigų išvyko į Kauną tarnauti Šv. Kryžiaus (Karmelitų) parapijos tikintiesiems. Čia prasidėjo ir mūsų pažintis bei bendradarbiavimas su šiuo garbingu kunigu. Prisimename jį kaip aktyvų, visada gražių sumanymų turėjusį, Lietuvos Sąjūdžio Kauno skyriaus tarybos narį, kaip vieną iš vyskupo Motiejaus Valančiaus blaivystės sąjūdžio vadovų, Lietuvos dvasinio atgimimo puoselėtoją.

Kunigą Algimantą labai gerbė ir mylėjo mokyklinis jaunimas. Jį savo dvasios vadu buvo išsirinkusi iškilios mokytojos Angelės Šiaurienės įkurta Kudirkaičių organizacija. Man būnant Kauno savivaldybės tarybos Švietimo komiteto nariu ir Pilietybės komisijos pirmininku, kartu rūpinomės tautinės savimonės daiginimu, dr. Vinco Kudirkos dvasios gyvumu.

Stengėmės, kad mokiniai jaustų savo tautinę savigarbą, pareigą, kad geriau domėtųsi Lietuvos istorijos puslapiais, savo šaknimis, savo dvasinės ir materialinės kultūros lobiais, savo namų aplinka, mūsų tautos herojiškomis laisvės kovomis.

Rūpinomės, kad Lietuvos himnas mokyklose būtų giedamas ne tik per oficialias šventes, bet ir prasidedant kiekvienai savaitei prieš pamokas, kad jis būtų giedamas ne tik lūpomis, bet svarbiausiai – širdimi. Lankėme kartu miesto mokyklas, rengėme jose dvasinio patriotinio ugdymo atviras pamokas.

Gražiai bendravo su jaunimu

Aukojant kunigui A. Keinai šv. Mišias Karmelitų bažnyčioje, sekmadieniais visada sugužėdavo daug jaunimo. Sekmadieninėse Mišiose aktyviai dalyvaudavo Kudirkaičių organizacijos vadovė mokytoja A. Šiaurienė, Kudirkaičių organizacijos mokinių pulkas. Kudirkaičiai dalyvaudavo ir Švč. Sakramento adoracijose,

Kalba profesorė Ona Voverienė
Aldonos Grigaitienės nuotr.

religinėse procesijose. Kunigas Algimantas Keina būdavo kviečiamas dalyvauti Kudirkaičių įvairiuose renginiuose, vasaros stovyklose, kaip šios organizacijos dvasios vadas, palaimindavo naujai įstojusių į Kudirkaičių organizaciją narių priesaiką.

Kauniečiai prisimena ir kunigo A. Keinos aukotas šv. Mišias Kauno Senosiose kapinėse prie paminklo „Žuvome dėl tėvynės“ Vėlinių išvakarėse – Visų Šventųjų vakarą. Deja, dabar šios tradicijos lyg nebeliko... Stengiasi ją tęsti savo iniciatyva Lietuvos Sąjūdžio Kauno skyrius, bet trūksta svarbiausio akcento – šv. Mišių. Tai galėtų vėl atlikti artimiausiai esančios Šv. Kryžiaus (Karmelitų) bažnyčios parapijos kunigai. Nerodo jokios iniciatyvos organizuoti ar nors dalyvauti šiame mirusiųjų prisiminimų vakare ir miesto savivaldybė, jos vadovybė.

Kunigas Algimantas Keina, kaip ir monsinjoras Alfonsas Svarinskas, buvo tikras Bažnyčios karys, didelis Lietuvos patriotas, savo gyvenimo veikla paliudijęs bekompromisinį tikėjimą ir savo tėvynės meilę, skaudžiai išgyvenęs dėl egzistuojančios neteisybės, prisitaikėliškumo, besibraunančio kosmopolitinio liberalizmo bei melo apraiškų. Jis, kaip ir monsinjoras A. Svarinskas, rūpinosi Lietuvos gyvybingumo išsaugojimu, Kristaus tikėjimo ir tautinės dvasios sklaida. Nuo pat Atgimimo pradžios jis, kaip darbščioji bitelė, kūrė bažnytinio bei visuomeninio gyvenimo, svarbesnių Lietuvos įvykių vaizdo metraščių korį. Vaizde įamžino ir ne vieną moksleivių Kudirkaičių organizacijos renginį. Svarbu, kad ši gausi jo filmuota dokumentinė medžiaga išliktų, kad ji atliktų mūsų gyvenimo istorijos tarpsnio pažintinio šaltinio vaidmenį. To ir siekė pats filmavimo autorius.

Priverstas palikti Kauną

Deja, kunigas A. Keina turėjo palikti Kauną. Dėl to jis labai išgyveno. Gailėjome jo ir mes, matę jo gražius nuveiktus darbus. Jį gerai pažinojęs kunigas A. Bulota teigė, kad „šis kunigas ne tik man, bet ir daugeliui mano pažįstamų kunigų buvo pašaukimo į kunigystę pavyzdys“. Tačiau esančioms juodosioms pakampių jėgoms tas jo principingas pavyzdys neįtiko. Internetiniuose puslapiuose ar kai kuriuose laikraščiuose kartais pasirodydavo pagiežingi straipsniai, puolantys jo principingus veiksmus, siekusius blaivumo, mūsų tautos dorybingų galių išsaugojimo.

Algimanto Keinos, kaip žmogaus ir kunigo, teigiamas savybes, jo geranorišką visuomeniškumą apibūdinome savo Kudirkaičių ir Varpininkų organizacijų vardu rašytame 2007 metų rugsėjį laiške, adresuotame tuometiniam Panevėžio vyskupui Jonui Kauneckui. Malonu, kad tada iš vyskupijos kanclerio kunigo dr. Roberto Pukenio gavome mūsų teiginiams pritariantį atsakymą.

Nuo 2008 metų, pablogėjus sveikatai, kunigas Algimantas Keina apsigyveno Vilniuje. Garsėjusio savo nuoširdumu ir atjauta vyskupo Juozo Tunaičio rūpesčio dėka jam buvo paskirtas gyvenamasis būstas. Kiek galėdamas dalyvavo Lietuvos Sąjūdžio veikloje, talkino Šv. Onos, o vėliau – Šv. Apaštalų Petro ir Povilo bažnyčiose, lankė ligonius, rūpinosi jų dvasiniais reikalais. Jo atidų gerumą teko patirti ir man po sunkios operacijos gulint VUL Santaros klinikoje.

Iškilmingas minėjimas

Po minėtų šv. Mišių bažnyčios konferencijų salėje įvyko kunigo A. Keinos minėjimas. Lietuvybės saugotojos Šalčininkų krašte, mokytojos Jovitos Niūnevaitės-Lesienės parašytą pranešimą „Kunigo Algimanto Keinos gyvenimas ir veikla“ perskaitė į minėjimą atvykusi jos kolegė Rasa Križinauskaitė. Savo gražiais prisiminimais apie iškilųjį kunigą pasidalijo iš jo buvusios Valkininkų parapijos atvykę parapijiečių atstovai, pažymėję jo buvusį patriotizmą, visuomeniškumą, principingą pareigingumą, ištikimybę, pamaldumą ir nuoširdumą.

Profesorė Ona Voverienė prisipažino, kad kunigas A. Keina bei monsinjoras A. Svarinskas buvo tarp tų žmonių, kurie gyvu savo gyvenimo ir veiklos pavyzdžiu ją įkvėpė žengti lietuvybės saugojimo ir platinimo keliu.

Daug gražių žodžių kunigui A. Keinai skyrė emocionaliai kalbėjusi buvusi Utenos gimnazijos direktoriaus pavaduotoja, Rytų Lietuvoje visą gyvenimą praleidusi mokytoja Birutė Raginytė-Žemaitienė, 2013 metais savo iniciatyva Vilniuje viena surinkusi daugiau nei du tūkstančius Prezidentei Daliai Grybauskaitei adresuotų piliečių parašų prieš dvikalbių viešųjų užrašų įteisinimą Lietuvoje. Savo gausių prisiminimų virtine pasidalijo ir Vilniaus Martyno Mažvydo progimnazijos lietuvių kalbos mokytoja Jūratė Ratautienė.

Lietuvai pagražinti draugijos valdybos pirmininkas Juozas Dingelis savo prisiminimų kalboje ypač pažymėjo kunigo A. Keinos principingą, kaip kunigo bei savo tėvynės mylėtojo, pareigingumą ir blaivybės sklaidą, kurių kartais nesuprasdavę ar neįvertindavę net Bažnyčios vadovybė ir kai kurie kunigai.

Priekaištų buvusiai Bažnyčios vadovybei dėl kunigo A. Keinos tinkamo neįvertinimo pasakė kalbėjusi, susirgusį kunigą slaugiusi, medikė Viktorija Bieliauskaitė. Ji taip pat kalbėjo apie jo testamentinį palikimą, jo paliktą gausų vaizdajuosčių archyvą, klausdama – kur ir kieno rankose jis dabar yra.

Į kai kuriuos iškilusius klausimus atsakė su kunigu A. Keina ilgai bendravusi antisovietinio pogrindžio dalyvė, „LKB Kronikos“ platintoja ir tuomet leisto nelegalaus laikraščio „Laimės žiburys“ redaktorė, mokytoja Rita Lingvenytė.

Minėjimas baigėsi Mildos Andriulienės vadovaujamo vyskupo Motiejaus Valančiaus blaivystės sąjūdžio ansamblio „Giedra“ darniais balsais padainuotomis patriotinėmis lietuviškomis dainomis.

Dėmesį prikaustė „Miško seserys“

(atkelta iš 1 psl.)

Matėme ir iš ekrano moterų ryšininkių, rėmėjų, seserų, draugių liudijimus apie pasipriešinimo laikotarpį. Viena iš jų pasakojo, kaip jos sesuo, sutikusi priešus, suvalgė partizanų raštelį. Moterys perduodavo žinias ne tik eiliniams kovotojams, bet ir jų vadams Juozui Vitkui-Kazimieraičiui ir Adolfui Ramanauskui-Vanagui.

Rizikuodamos savo gyvybe, jos partizanus maitino namuose, nešė maistą į bunkerius, iškūrendavo pirtį, skalbė ir siuvo drabužius, aprūpindavo vaistais, slaugė sergančius ir sužeistuosius. Žiaurių kankinimų žymės ir prisiminimai išliko visam gyvenimui.

Abi aktorės puikiai suvaidino jaunutės mokytojos išgyvenimus, papasakojo laimingą partizano ir ryšininkės meilės istoriją, jaunutės partizanės sučėmimą tėvų akivaizdoje ir kitas istorijas. Klausantis melodingų partizaniškų dainų, kurios buvo atliekamos gyvai ir labai nuoširdžiai, pritariant muzikos instrumentams ar be jų, ne vieno garbaus amžiaus žiūrovo veidu riedėjo nepaklusnios ašaros. Gal jie prisiminė savo artimąjį, draugą, o gal ir mylimąjį?

Susirinkusieji dainavo kartu. Neringos ir Vitalijos pasakojimus keitė Dariaus ir Pauliaus atlickamos partizaniškos dainos ir moterų liudijimai iš ekrano. Visus juos lydėjo gausūs žiūrovų aplodismentai. „Pasakojom apie jaunas moteris, kurios aukojo save tėvynei, o gi dar buvo mamos, kurios aukojo tėvynei tą, ką turėjo brangiausia – savo sūnus“, – priminė spektaklio autorės. „Nesulaukė motina sūnelio, neaplankė margu laiškeliu. Jis užmigo amžinu miegeliu tėviškėlėj prie gimtų namų....“, – užtraukė vyrai. Vitalija Mockevičiūtė jautriai perteikė dzūkės motinos raudą, netekusios sūnelio partizano.

Popietė pralėkė lyg akimirka. Dėkojame aktorėms Neringai Varnelytei ir Vitalijai Mockevičiūtei už puikų spektaklį, folkloro atlikėjams Dariui Mockevičiui ir Pauliui Kovalenko už gražias Dzūkijos krašto dainas, visiems už nuoširdų buvimą kartu, už puikias akimirkas, padovanotas žiūrovams.

Istorija be „baltų dėmių“

Karininkas Jokūbas Liaudinskis-Liauda

Gintaras LUČINSKAS

Jokūbas Liaudinskis, Jokūbo, gimė 1904 metų balandžio 30 dieną Liepojoje, Latvijoje, išeivių iš Lietuvos šeimoje. 1916 metais Liepojoje baigė lietuvių-lenkų pradinę mokyklą ir pradėjo lankyti gimnaziją. 1920 metais grįžo į Lietuvą ir savanoriu įstojo į Lietuvos kariuomenę, paskirtas 1-ojo kavalerijos pulko raštininku. Dalyvavo kovose dėl Nepriklausomybės, buvo sužeistas.

Iš kitų išsiskyrė plačia erudicija

Iki 1924 metų tarnavo pulko raštinėje ir mokėsi bei baigė Kauno suaugusiųjų gimnazijos 4 klases. 1927 metais baigus Karo mokyklą (IX laida) I rūšies gebėjimais, suteiktas leitenanto laipsnis. Paskirtas 5-ojo pėstininkų pulko 1-os kulkosvaidžių kuopos jaunesniuoju karininku. Jaunas karininkas išsiskyrė iš kitų pulko karininkų plačia erudicija, daug skaitė, mokėjo rašyti ir skaityti vokiečių, lenkų, rusų, latvių kalbomis, galėjo susikalbėti jidiš kalba. 1928 metų spalio 22 dieną pačiam prašant paleistas į pėstininkų karininkų atsargą.

1928 metais J. Liaudinskis įstojo į Lietuvos universiteto Humanitarinio fakulteto Filosofijos skyrių. Studijavo filosofiją, istoriją ir literatūrą. Tolimesnis jo gyvenimas susietas su tarnyba VRM sistemoje. Nuo 1929 metų spalio 15 dienos paskirtas Vilkaviškio apskrities policijos nuovados viršininko padėjėju. 1930 metų rudenį geriausiai iš kursantų baigė Aukštesniąją policijos mokyklą. Už puikų mokslą Vidaus reikalų ministro buvo apdovanotas dovana – kardu. Po to paskirtas toje pačioje mokykloje instruktoriumi. Vėliau, kaip gerai mokantis vokiečių kalbą, paskirtas Klaipėdos krašto pasienio policijos rajono viršininku. Dėstė paskaitas Vilkaviškio mokomajame policijos būryje, buvo fizinio lavinimo disciplinos įtraukimo į mokyklos programą iniciatorius.

J. Liaudinskio laisvalaikio praleidimas labai skyrėsi nuo kitų pasienio policijos valdininkų, nes jis ne tik sėkmingai studijavo universitete, bet ir nuolat nuo 1931 metų publikavo savo eilėraščius „Pajūryje“, iliustruotame savaitiniame kultūros, literatūros, meno žurnale „Naujoji Romuva“, dvisavaitiniame akademiniame laikraštyje „Lietuvos studentas“. Pažymėtini du ilgesni istoriniai ciklai: „Pasaka“ – 18 sonetų apie Vilmantį ir „Amžinojo karžygio metraštis“ – sonetinė poema apie Lietuvos didįjį kunigaikštį Kęstutį bei „Liškiavos pilis“. 1932 metais „Sonetai“ išleista atskira knyga. Jie pasirašyti „J. Liauda“ pseudonimu. Pokaryje šio poeto dalis eilių buvo publikuota JAV Bruklino mieste leistame katalikiškame lietuvių jaunimo žurnale „Ateitis“. Literatūros kritikų nuomone, nepaisant savo turiningumo, autoriaus poetinė kūryba neturėjo didesnės meninės vertės, tačiau ji įdomi kaip to laikmečio pilietinio, patriotinio ir kūrybinio entuziazmo dokumentinis palikimas.

Intensyvus darbas pasienyje

Intensyvus darbas pasienyje ir atsidavimas poezijai neleido baigti studijų, kurias nutraukė 1932 metais. 1932 metų vasario 1 dieną Jokūbas Liaudinskis paskirtas Žemesniosios policijos mokyklos viršininku. Jo straipsniai „Pasienio policijos tarnautojų pragyvenimo sąlygos ir sveikata“, „Cheminis karas“, „Tautos vadas – mūsų idealas“, „Vincas Kudirka“, „Jonas Bretkūnas“ bei kiti spausdinami dvisavaitiniame žurnale „Policija“. Gyvendamas Kaune bendravo su Jonu Aisčiu, Antanu Miškiniu ir kitais.

Ltn. Jokūbas Liaudinskis Lietuvos kariuomenėje. 1928 m.

Nuotr. iš V. Zabielsko archyvo

1936 metų liepos 1 dienos įsakymu Jokūbas Liaudinskis skiriamas Pasienio policijos Alytaus baro viršininku. Jis buvo atsakingas už šešių pasienio rajonų (rajonų būstinės – Liškiavos kaime, Uciekos kaime, Mardasavo kaime, Perlojos kaime, I Varėnoje bei Žilinėlių kaime) sklandžią veiklą. Vadovavimas pasienio rajonams buvo vykdomas iš Merkinėje įsikūrusios pasienio baro būstinės. Viršininkas inspektuodavo pasienio rajonų veiklą bei pasieniečių sargybas, stengėsi gerinti jų tarnybos sąlygas.

1936 metų rugsėjo 8 dieną atsargos leitenantas Jokūbas Liaudinskis paskirtas Merkinės šaulių būrio vadu. Jis perėmė būrio ginklus ir šaudmenis, saugomus Merkinės policijos nuovadoje, įvairius dūdų orkestro instrumentus, radijo aparatą bei knygynėlį (341 knygą). Per Tautos šventę Jokūbas Liaudinskis žydų mokykloje patriotine tema skaitė paskaitą. Rugsėjo 20 dieną buvo išrinkta nauja šaulių būrio taryba. Ji vidaus reikalų ministrą generolą leitenantą Julių Čapliką išrinko būrio garbės nariu, jam pasiuntė sveikinimą.

J. Liaudinskis buvo Merkinės šaulių namų statybos iniciatorius. Priklausė šaulių namų statybos komitetui. Jo bendražygiais buvo Merkinės policijos nuovados viršininkas Jonas Vajėga, mokytojai Jonas Paulaitis ir Pranas Žilinskas ir kiti. Merkinės valsčiaus taryba šaulių namams skyrė žemės sklypą šalia Nemuno gatvės bei 1000 litų statyboms. Miestelyje buvo rengiamos įvairios pramogos, vakaronės, kurių pelnas skiriamas būsimųjų šaulių namų statybai. Numatyta išleisti Merkinės vaizdų albumą. Gautos lėšos už jį būtų panaudotos šaulių namams. Nuo 17 iki 22 valandos pailgintas šaulių skaityklos darbo laikas, įvestas joje šaulių budėjimas.

1936 metų spalio 11 dieną J. Liaudinskis dalyvavo Gedimino bokšto atidengimo iškilmėse bei lapkričio 29 dieną Lietuvos kariuomenės šventėje Liškiavoje. 1937 metų sausio 24 dieną Dainavos sostinėje šauliai, jų vadas ir visuomenė gausiai bei pakiliai sutiko Seimo narius kraštiečius: ministrą Julių Čapliką bei dr. Simą Janavičių. 1937 metų vasario 27 dieną J. Liaudinskis išrinktas Policijos klubo Alytaus skyriaus valdybos nariu.

Paminklas žadina patriotizmą

1936 metais visa Lietuva minėjo Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino jubiliejų. Gedimino įkurtas Vilniaus miestas tuo metu buvo Lenkijos pavergtas. Lietuvių tauta troško susigrąžinti šalies širdį. 1936 metų spalio 11 dieną istorinėje Liškiavoje prie administracinės linijos buvo pašventintas Gedimino pilies bokšto paminklas. Tai buvo apie 5 metrų aukščio statinys, pastatytas „ūkišku būdu“ šalia Liškiavos

Prie paminklo Liškiavoje. Centre sėdi – kun. Kazimieras Sederavičius; 2-as iš dešinės Jokūbas Liaudinskis. 1936 m.

Nuotr. iš G. Lučinsko kolekcijos

Švč. Trejybės bažnyčios. Paminklo sumanytojas, uolus įgyvendintojas buvo Alytaus baro rajono viršininkas Jonas Tinteris. Paminklo statymo organizacinio komiteto garbės pirmininkas buvo kun. Kazimieras Sederavičius. Komiteto nariai: policijos vachmistras, Liškiavos šaulių būrio vadas Antanas Čyžius, pradinės mokyklos vedėja Valerija Kutienė, mokytojas Kostas Radzevičius bei kiti. Gedimino bokšto statymą pinigais parėmė Alytaus apskrities policijos klubas, Liškiavos šaulių būrio valdyba bei kiti. Gedimino bokšto paminklo šventinimo iškilmės pradėtos parapinėje Liškiavos Švč. Trejybės bažnyčioje. Gedimino bokšto paminklą šventino kunigas Danielius Baužys. Pasienio policijos Alytaus baro viršininkas Jokūbas Liaudinskis pasakė gražią kalbą. J. Tinteriui, A. Čyžiui bei kitiems pareigūnams Alytaus apskrities viršininko Mečislovo Jurgelio vardu išreikšta padėka. Iškilmėse dalyvavo 1-ojo rajono pasieniečiai, Liškiavos šaulių kuopos šauliai, jaunalietuviai bei visuomenė. Šis Vilniaus laisvės simbolis žadino patriotizmą, tautiškumą, vieningumą bei viltį susigrąžinti senąją Lietuvos sostinę.

1937 metų gruodžio 1 dienos įsakymu J. Liaudinskis perkeltas vadovauti Ukmergės apskrities pasienio barui. 1939 metų rudenį, perkėlus valstybės sieną į Rytus, paskirtas VRM atstovu sienos demarkavimo darbuose. 1940 metų vasario 19 dieną skiriamas vadovauti pasienio policijos Vilniaus barui.

J. Liaudinskis apdovanotas Lietuvos nepriklausomybės 10-mečio medaliu (1928 metais) bei LDK Gedimino 4-ojo laipsnio ordinu (1934 metais). Jo įsitikinimai buvo aiškiai tautiniai. Apie tai byloja faktas, jog 1940 metais susilietuvino pavardę į Liauda.

Apie įvykius rašo J. Liauda

Sovietų sąjungai okupavus Lietuvą, Pasienio policijos valdininkų atleidinėjimai iš tarnybos prasidėjo jau nuo 1940 metų birželio pabaigos. Vienas iš pirmųjų pasieniečių, patyrusių sovietų valdžios „malonę“, buvo Pasienio policijos Vilniaus baro viršininkas Jokūbas Liauda. 1940 metų birželio 28 dieną vienu pirmųjų sovietų okupantų paskirto Vidaus reikalų ministro Mečislovo Gedvilo pasirašytu įsakymu Nr. 66 Jokūbas Liauda atleistas iš tarnybos. Gana greitai paaiškėjo toks skubotumas. Pasirodo, sovietų okupacinei valdžiai ypač nepatiko Lietuvos pasienio padalinių, dislokuotų prie Lietuvos–Sovietų sąjungos valstybės sienos, kasdieninė veikla. Pasienio barų policijos viršininkai savo mėnesio ataskaitose, perduodamose į Vidaus reikalų ministeriją, pranešinėdavo apie gyventojų, daugiausiai lietuvių, priverstinį iškeldinimą iš pasienio zonos, apie gyventojų deportaciją į atšiaurius Sovietų sąjungos rajonus 1939 metų pabaigoje ir 1940 metų pradžioje, apie didžiulę Raudonosios armijos karinių pajėgų koncentraciją pasienio rajonuose.

Štai ką pranešė Vilniaus baro pasienio viršininkas Jokūbas Liauda apie įvykius 1940 metų balandžio mėnesį kitapus sienos pagal perbėgusių iš sovietų pusės į Šumsko pasienio rajoną gyventojų pareiškimus:

„Ašmenoje statomi garažai sunkvežimiams. Balandžio pabaigoje visi pasienio gyventojai buvo prievarta iškraustyti su visu turtu ir gyvuliais iš pasienio ruožo iki užtvarų linijos. Kaip patirta, jie apgyvendinami Ašmenos apylinkės dvaruose, kurių savininkai yra arba pabėgę, arba buvo anksčiau išgabenti į Sibirą. Prieš tuos gyventojus iškraustant, palei sieną buvo pradėta statyti spygliuotų vielų tvora, bet ji dar neužbaigta ir darbai tebevykdomi.

(keliama į 7 psl.)

Karininkas Jokūbas Liaudinskis-Liauda

(atkelta iš 6 psl.)

Teko patirti, kad dvarai nėra dalinami, bet juose sudaryti dvarų komitetai, kurie dvarus kolektyviškai valdo. Visi savininkai ar dvarų užveizdos ištremti į Sibirą. Bažnyčios užimtoje SSRS teritorijoje veikia kaip ir lenkų laikais. Darbo gauti labai sunku ir darbininkai į dieną gali uždirbti 5 rublius. Pragyvenimas brangus: lašinių kg kainuoja 20–25 rublius, cukraus visiškai nėra, druskos kg – 32 kapeikos, duonos kg – 85 kapeikos.“

Pagal perbėgusių iš sovietų pusės į Kalvelių pasienio rajoną liudijimus Vilniaus baro pasienio viršininkas Jokūbas Liauda pranešė:

„IV.23 23 val. SSRS pusėje iš pasienio ruožo buvo išvežti visi vietos gyventojai; patirta, kad tai būsią padaryta visame 3 km ruože nuo sienos linijos; gyventojų tarpe vaikščioja gandai, kad negyvasis pasienio ruožas būsiąs praplėstas iki 7 km. Buvusi siena tarp SSRS ir Lenkijos tebėra uždaryta ir ne mažiau stipriai saugoma. Į Ašmenos ir Lentupio rajonus kovo pabaigoje yra privežta nemažai kariuomenės, vyrauja kavalerija ir šarvuotos dalys. Ašmenoje šarvuočiams statomi mediniai garažai. Ostroviece yra priešlėktuvinės artilerijos dalinys. Patrankos yra pastatytos pozicijoje. Molodečnoje stovi pėstininkai, kurie atvežti iš Gruzijos. Dėl gyventojų iškraustymo yra labai atpigusi mėsa, nes prieš išvežant ištrėmiman turėtuosius galvijus papjauna. Prieš gyventojus iš pasienio ruožo tremsiant, SSRS pusėje jautienos mėsos kg kainavo 30 rublių, o dabar tą pačią mėsą galima gauti už 5 rublius.

SSRS pusėje platesniu mastu yra varoma gyventojų taip vadinamoji „razkulačivanija“, tai yra tokiems turtingesniems gyventojams SSRS pareigūnai praneša, kad jie turės išsikelti SSRS gilumon, o kuomet tie gyventojai savo turtą likviduoja, jie paliekami gyventi toje pačioje vietoje ir toliau. Rusijos gilumon vežami tik tie, kurie kelia įvairius protestus, bet ir tai prieš išvežant jie yra verčiami pasirašyti prašymus, kad prašosi iškeliami ir, kad vyksta savo noru.“

Tokie pranešimai, kurie po 1940 metų birželio 15 dienos okupacijos pateko į NKVD, sukėlė atitinkamą reakciją. Todėl NKVD iškart pradėjo rinkti medžiagą apie Jokūbo Liaudos „nusikalstamą“ veiklą. 1940 metų rugsėjo 17 dieną jis areštuotas už žvalgybinę veiklą prieš SSRS. Kalintas Ukmergėje, o spalio 23 dieną išvežtas į Minsko NKVD kalėjimą. Areštuodami NKVDistai išsigabeno ir visą poeto kūrybą, tarp jų Imanuelio Kanto „Grynojo proto kritikos“ vertimą, atliktą 1936–1940 metais. Rankraščių likimas iki šiol nežinomas.

1941 metų kovo 31 dieną Minske Vakarų apygardos karinis tribunolas uždarame posėdyje pagal Baltarusijos SSR sovietinius įstatymus, apkaltinęs šnipinėjimu, nuteisė Jokūbą Liaudą (Liaudinskį) sušaudyti. Iš tikrųjų jis buvo teisiamas už savo tarnybinių instrukcijų vykdymą. Tačiau kaltinamojoje išvadoje kaltinamas net už tai, jog buvo Šaulių sąjungos narys, kad nuo 1929 iki 1940 metų tarnavo pasienio policijoje ir kad besimokydamas mokykloje dalyvavo malšinant maištą Kaune. Išvežtas į Sevurlagą Sverdlovsko srityje, kur gegužės 20 dieną sušaudytas. Palaidojimo vieta nežinoma.

„Iniciatyvus, gabus, kūrybingas...“ – tokiais žodžiais atestacijoje apibūdinama Jokūbo Liaudinskio tarnyba Lietuvos pasienio policijoje. Jis buvo visapusiškai gabus, labai imlus įvairiems mokslams, galėjo laisvai bendrauti, be gimtosios kalbos, dar keturiomis kalbomis. Galima tik apgailestauti, kad toks žmogus, kupinas jėgų ir planų, sovietinės sistemos buvo sunaikintas.

Filomena Žukauskienė
1942–2020

Gimė Tauragės r. Aukštakalnių k. ūkininkų Kuturių šeimoje. 1948 m. šeimą ištrėmė į Irkutsko sr. Centralnyj Chazaną. Ten baigė 10 klasių, vėliau – buhalterijos technikumą. Dirbo Irkutske buhaltere. Ištekėjo už buvusio politinio kalinio Vytauto, gimė duktė Onutė. Dirbo Zimnoj pašte. Į Lietuvą šeima grįžo 1962 m. Apsigyveno Radviliškio r. Karčiamos k. Čia gimė dar viena duktė ir sūnus. Vėliau šeima išsikėlė į Šeduvą. Filomena dirbo kasininke. Meilė tėvynei ir patriotizmas ją lydėjo visą gyvenimą. Už paprastumą ir nuoširdumą mylėjo ne tik šeimos nariai, bet ir visi aplinkiniai.

Palaidota Jurbarko miesto Kalnėnų kapinėse.

Nuoširdi užuojauta dukterų ir sūnaus šeimoms bei visiems artimiesiems.

LPKTS Jurbarko filialas

Stasys Avižinis
1929–2020

Gimė Varėnos r. Lynežerio k. Nuo 1945 m. tapo Merkio būrio ryšininku, vėliau prisiekė, pasirinko slapyvardį Dzūkas. Platino pogrindžio spaudą, atsišaukimus, taisė ginklus ir kt. 1948 m. buvo suimtas ir nuteistas 10 m. lagerio. Bausmę atliko Leningrado, Vologdos kalėjimuose, vėliau pervežtas į Intą, o 1951 m. į Kožimą. 1955 m. paleistas, bet į Lietuvą grįžti negalėjo. 1959 m. sugrįžęs apsigyveno Marcinkonyse, Varėnos r. Įsidarbino Marcinkonių miškų ūkyje. Sukūrė šeimą, užaugino du sūnus. 2007 m. parašė atsiminimų knygą „Gyvi jie mano atminty“. Aktyviai dalyvavo filialo veikloje, jo iniciatyva buvo pastatyti kryžiai partizanų žūties vietose, Merkinės kryžių kalnelyje. Buvo mylimas ir gerbiamas.

Palaidotas Varėnos r. Marcinkonių kapinėse.

LPKTS Varėnos filialas

Ilsėkitės ramybėje

Elena Juodinytė-Matuzienė
1930–2020

Gimė Pakruojo r. Nereikonių k. ūkininkų Elenos ir Vlado Juodinių keturių vaikų šeimoje. 1948 m. kartu su visa šeima ištremta į Krasnojarsko kr. Irkutsko sr. Taišeto r. Kvitoko gyv. Tremties metu dirbo pabėgių gamykloje „kariečike“. Į Lietuvą grįžo 1960 m. pavasarį. Apsigyveno Joniškyje. 1961 m. ištekėjo už buvusio tremtinio Juozo, apsigyveno Šilutėje. Susilaukė dviejų vaikų – Eugenijaus ir Violetos. Visą gyvenimą dirbo Šilutės baldų kombinate.

Palaidota Šilutės naujose kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame dukterį, sūnų ir jų šeimas.

LPKTS Šilutės filialas

Alfonsas Sidabra
1923–2020

Gimė Keturvalakiuose (dabar Vilkaviškio r.). 1946 m. dirbo geležinkelyje budėtoju. Kazlų Rūdoje įvyko geležinkelio avarija. Nors jis buvo nekaltas, sovietinis saugumas jį suėmė. Saugumiečiai siūlė tapti jų informatoriumi, taip būtų išvengęs bausmės, bet Alfonsas netapo išdaviku. Kalėjo Komijoje. Kazlų Rūdoje buvo žinomas fotografas. Dalyvaudavo mūsų renginiuose. Buvo malonus žmogus, turėjo puikų humoro jausmą. Sukūrė šeimą su buvusia Maklakovo (Krasnojarsko kr.) tremtine Magdute. Užaugino dvi dukteris.

Palaidotas Nendrinių kapinėse.

LPKTS Kazlų Rūdos filialas

Natalija Ambrozaitytė-Pakalniškienė
1933–2020

Gimė Tauragės r. Gaurės valsč. valstiečių šeimoje. 1946 m. ištremta į Sverdlovsko sr. Dirbo Severouralsko aliuminio kasyklose. 1956 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno Tauragėje.

Palaidota Tauragės miesto kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame seserį, brolius, anūkus.

LPKTS Tauragės filialas

Zinaida Blaževičiūtė-Žurauskienė
1927–2019

Gimė Juodeikių k. Žemaitijoje. Kad užsidirbtų pinigų, tėvas buvo priverstas dvidešimčiai metų išvykti į Ameriką. Zinaida, baigusi gimnaziją, planavo mokslus tęsti Vokietijoje, tačiau sovietinė okupacija jaunuolei skyrė tremtinės ir politinės kalinės dalią: 1940 m. tremtis į Ilką, toliau – kalėjimas Vladivostoke ir vėl tremtis į Buriatiją. Grįžusi į Lietuvą, aktyviai įsijungė į Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio veiklą. Visą gyvenimą buvo drąsi kovotoja. Jos širdyje liepsnojo meilė Lietuvai.

Palaidota Šiaulių tremtinių kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame dukters Raimondos šeimą, gimines, artimuosius.

LPKTS Šiaulių filialas

Užjaučiame

Į Amžinybę iškeliavus buvusiam Irkutsko sr. Tiretės r. tremtiniui **Bronislovui Juronui** (1930–2020), nuoširdžiai užjaučiame žmoną Mariją, sūnus Algį, Petrą, brolį Algį, jų šeimas, gimines ir artimuosius.

LPKTS Rokiškio filialas

Tremtinys ISSN 2029-509X
www.lpkts.lt
Leidėjas **Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga**
Įmonės kodas **300032645**
Ats. sąsk. **Nr. LT18 7044 0600 0425 8365 AB „SEB“ bankas**
Adresas: **Laisvės al. 39, 44309 Kaunas,**
Tel. **(8 37) 323 204, 8 667 39218**

Savaitraščio vadovė **Audronė Kaminskienė**
Techninė redaktorė **Vesta Milerienė**
El. p. **tremtinys.redakcija@gmail.com**
2 spaudos lankai. Tiražas 1200 egz. Kaina 0,90 euro.
Spausdino **spaustuvė UAB „Morkūnas ir Ko“, Draugystės g. 17, Kaunas**

Projektus „Lietuvos Laisvės kovų, tremties ir tautos netekčių atspindžiai“ ir „Istorija be „baltų dėmių“ remia
LIETUVIŲ FONDAS · LITHUANIAN FOUNDATION, INC.
SPAUDOS, RADIJO IR TELEVIZIJOS RĖMIMO FONDAS

Redakcija pasilieka teisę trumpinti ir redaguoti straipsnius, rankraščiai negrąžinami. Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autoriaus nuomone.

Pažintis su karo paveiktų žmonių likimais

Virginija LAURINAITIENĖ

2019 metų lapkričio 12–18 dienomis draugijos „Veikiam.Lt“ nariai dalyvavo jaunimo mainų projekte „X and Y Equality“, finansuotame pagal „Erasmus +“ programą. Komanda iš Lietuvos keliavo į Urfos miestą, kuris yra ties Turkijos–Sirijos sienos riba. Tolima kelionė, kultūriniai skirtumai, pažintis su karo paveiktų žmonių likimais, Sirijos pabėgėliais, kurie savo namus, prieglobstį rado Urfoje, Turkijoje.

Į pasaulį žvelgti vienu žvilgsniu

Pasak grupės vadovės, Draugijos „Veikiam.Lt“ pirmininkės Danos Lukauskienės, į šiuos jaunimo mainus surinkti komandą buvo ypač sunku. Kadangi būtent prieš pat kelionę spaudoje galėjome pastebėti įvairių pranešimų, jog prasidėjo sprogimai ties Turkijos–Sirijos siena. Turkijos pajėgos įžengė į Šiaurės Rytų Sirijos teritoriją ir pradėjo karinę operaciją.

Karo veiksmų tikslas – išstumti Sirijos kurdų pajėgas tolyn nuo Turkijos–Sirijos pasienio zonos. Lietuvos ambasada Urfos miestą paskelbė nerekomenduojamų, nesaugių vykti vietovių sąraše. Dalyviai ir jų tėvai abejojo dėl šių unikalių jaunimo mainų ir savo saugumo. Nors projekto organizatoriai, vienas jų – socialinių mokslų daktaras Hakan Gülerce (Turkija), tikino, kad būtent Urfos mieste viskas yra saugu, tačiau ne visi pakviestieji dalyvauti projekte turėjo drąsos tapti Lietuvos komandos nariu.

Gyvenimas šalyje, kuri teikia prieglobstį karo pabėgėliams iš Sirijos, socialinių mokslų studijos projekto organizatorius skatino jautriai kalbėti apie pabėgėlių problemas. H. Gülerce (Turkija) nurodė, kad jaunoji karta tapo liudininkais, kaip žmonės bėga nuo karo. Sprogimai, siekimas išvengti žiaurumų, karo veiksmų destrukcijos, ieškojimas geresnio gyvenimo skatina Sirijos žmones palikti savo šalį ir prašytis prieglobsčio.

Jie yra gabenami pavojingais būdais, kad atvyktų į Europą ar kitas šalis, rizikuoja savo ir savo šeimos gyvybėmis. Deja, bet kai kurios šalys jiems užveria duris. H. Gülerce akcentavo, kad, sprendžiant pabėgėlių problemas, trūksta bendravimo, skirtingų kultūrų žmonių pažinimo. Projektas reikšmingas todėl, kad siekiama įveikti smurtą, neapykantą tarptautiniu lygiu, taip pat kai kalbama apie pagalbą vaikams, kurie tampa aukomis. Anot jo, pirmiausia reikia pabandyti į pasaulį pažvelgti vienu žvilgsniu. Jis kvietė projekto dalyvius į savo šalį parsivežti atjautos ir pagalbos idėjas. Tai padėtų skleisti empatiją visame pasaulyje.

Gilesnis pasaulio pažinimas

Pasaulis platus, jame gausu valstybių ir tautų kultūrinių skirtumų. Labai svarbu, kad tarp pasaulio skirtingų kultūrų vyrautų supratimas, tolerancija, pagarba susiklosčiusiam per amžius gyvenimo būdui. Kultūriniai skirtumai neturėtų būti kliūtimi jaunimo kultūriniams mainams, bendravimui, bendradarbiavimui.

Turkijos jaunimo organizacijos yra daug nuveikusios kultūrinių mainų srityje, stengiasi supažindinti pasaulio jaunimą su turtingu materialiuoju ir nematerialiuoju savo šalies paveldu. Juos domina ir Lietuva, atsivėrusi pasauliui.

Tolerancijai, bendravimui ir kulturų skirtumams susivokti padėjo kurybiniai užsiėmimai

Todėl „Erasmus +“ programos remiamo projekto „X and Y Equality“ iniciatoriai pasikvietė kultūrinę ir edukacinę veiklą vykdančią draugiją „Veikiam.Lt“ bendrai projektinei veiklai dar prieš trejus metus, kuomet Stambule vykusiame tarptautiniame seminare buvo aptartos galimos partnerystės idėjos, buvo kalbama apie tarptautinę savanorystę.

Nepaisant tautinių, kalbinių, gyvenimo būdo skirtumų, žmonės turi visiems bendrų siekių, jiems reikia mokytis gerbti vieni kitus, bendrauti ir bendradarbiauti, įveikti išankstines nuostatas prieš tai, ko nepažįsta, ir nepagrįstas fobijas. Šio renginio pagrindinė tema – ekonominių ir karo pabėgėlių problemos.

Aukojo kilniems tikslams

Renginyje dalyvavo atstovai iš Portugalijos, Sirijos, Lietuvos, kuriuos globojo Turkijos organizacija „Horizon“. Visi dalijosi sukaupta patirtimi, pristatė savo šalis ir organizacijas. Renginio tema pasirinkta išreiškiant viltį, kad jaunimo pastangos sukurs taikesnį pasaulį.

Programoje buvo numatyta kultūrinė veikla, pasikeitimas tradicinėmis meninės kūrybos technikomis, supažindinimas su materialiuoju ir dvasiniu kultūros paveldu. Išvykos metu buvo aplankyta vietovė 12 km į šiaurę nuo Urfos, atrastas civilizacijų lopšys Gobeklitepe. Ten archeologai rado priešistorinę gyvenvietę ir vieną iš seniausių gyvenviečių pasaulyje. Renginio dalyviai aplankė pabėgėlių stovyklų vaikus, pamatė jų gyvenimo sąlygas, diskutavo, kaip jiems padėti, kad jie galėtų realizuoti visų vaikų teisę į normalią vaikystę ir socializaciją, o jų svajonės išsipildytų. Turkijoje gyvenantis siras Rami kalbėjo apie darbą su Sirijos šeimomis. Rukiye Gülerce (Turkija) didžiausią įspūdį paliko našlaičių globos namai, kuriuose ji dažnas svečias. Ji inicijavo žaislų, drabužėlių dalinimąsi su nepasiturinčiomis sirų šeimomis bei našlaičiais. Projekto partneriai noriai aukojo kilniems tikslams. Našlaičiai ir nepasiturinčios šeimos noriai priėmė ir mūsų atvežtas dovanas: žaislus, drabužėlius.

Moterų vaidmuo šalyje

Apibendrindama projekto patirtis ir pamokas, Natasha Oswald, savanorė iš Portugalijos, paminėjo, jog buvo įdomu susipažinti su Turkijos kultūra, naujų dalykų apie skirtingas kultūras, ir individualias žmonių patirtis visuomeninėje veikloje. Pasikeitė požiūris į savanorio veiklą.

Matydama kitų visuomenininkų aktyvumą, susimąstai – ką nuveikei tu pati. Fausta domisi moterų lygybės visuomenėje problemomis. Todėl ją sudomino aplankytos organizacijos KADEM (Moterų ir demokratijos asociacija) veikla. Organizacija skatina ir vadovauja tyrinėjimams, analizėms ir publikacijų, palaikančių moterų aktyvų dalyvavimą sociokultūrinėje, politinėje veikloje, rengimui.

Rytų šalyse moterų vaidmuo visuomenėje nėra visiškai įtvirtintas. Yra vietovių, kuriose neleidžiama moteriai sėsti už vairo, o ką jau kalbėti apie profesinę veiklą. Tad dalytis patirtimi, kurti ir puoselėti lygias vyrų ir moterų teises, Rytų šalyse kultūriškai sunku.

Ryškūs kontrastai

Gražinai Rubavičienei įspūdį paliko pabėgėlių iš Sirijos našlaičiais tapę vaikai, kurie gyvendami svetimoje šalyje nepraranda vilties grįžti į savo kraštą. Vis dar tikisi, kad atsiras jų tėvai, kad žinios apie jų žūtį klaidingos. Stebėdama tų vaikų gyvenimą Gražina daro išvadą, kad kartais žmonėms tiek daug duota, bet jie viso to nevertina. Ji pastebi, kad pas mus skurdžiausiame kaime, labiausiai į atskirtį puolusi šeima turi daugiau šansų išsikapstyti iš bėdų, kurti normalų gyvenimą negu pabėgėlių šeimos.

Projekto dalyviai pamatė ryškius kontrastus – prabanga alsuojantis Turkijos svetingumas turistui bei skurdas ir bandymai integruotis į visuomenę pa-

Sirijos našlaičiai nepraranda vilties grįžti į savo kraštą

pabendrauti su visuomeninėmis organizacijomis, kurios dirba socialinėje srityje. Buvo įdomu susipažinti su Urfos universiteto veikla.

Dalydamasi įspūdžiais apie projektą Fausta Simaitė iš Lietuvos pastebėjo, kad projektas gali pakeisti žmogaus gyvenimą. Urfa jai pasirodė gražus miestas su pastatais, architektūros paveldo paminklais, įdomia istorija. Dalyviai, atvykę iš Turkijos, Sirijos, Portugalijos buvę itin draugiški, įdomūs ir linkę bendrauti. Nuo pirmosios atvykimo dienos sėmėmės žinių, sužinojome pabėgėlių iš Sirijos, našlaičių stovyklose. Projekto dalyviai buvo apgyvendinti gana prabangiame viešbutyje, kurį supo puiki aplinka. Jie lankėsi muziejuose, gėrėjosi nacionaliniais šokiais. Tai buvo puiki galimybė geriau pažinti Turkiją, jos lankytinas vietas, kartu pažinti realią, ne turistinę jos pusę.

Kai nuoširdžiai tave apkabina karo našlaitis, aiškiai suvoki – jiems reikia pagalbos. Aplankytos Sirijos pabėgėlių šeimos, našlaičiai vaikai, susitikimas su Harrano universiteto profesoriumi Dr. Faris Kaya ilgam išliks atmintyje.